

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av Kvaliteten i
engelskspråkig undervisning när den ges i andra
ämnen än språk vid Nordic International School i
Trollhättan**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19–20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Nordic International School i Trollhättan avseende verksamhetens kvalitet inom engelskspråkig undervisning när den ges i andra ämnen än språk.

Genom beslut av Skolinspektionen den 11 december 2018 har huvudmannen rätt att bedriva utbildning för årskurserna 4–9.

Kronoberg Skola AB har godkännande att bedriva delar av undervisningen på engelska vid Nordic International School i Trollhättans kommun enligt Skolinspektionens beslut den 11 december 2018 (dnr 310–2018:8867).

Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska om undervisningen ger eleverna möjlighet att utveckla såväl språk- som ämneskunskaper i aktuellt ämne på både svenska och engelska.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning av kvaliteten i engelskspråkig undervisning som ges i andra ämnen än språk, utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bilaga 1). Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom något område anges ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då också av huvudmannen. I bilaga 2 återfinns granskningens författningsstöd.

Skolinspektionen besökte Nordic International School den 30 september och den 1 oktober 2024. Besöket genomfördes av utredarna Gunilla Feiff och Daniel Nilsson. Nordic International School är en skola som ligger i Trollhättans kommun med Kronoberg Skola AB som huvudman.

Huvudmannen bedriver verksamhet i årskurserna 4–9. Vid granskningstillfället finns det totalt 125 elever i årskurs 7–9 som får delar av sin undervisning på engelska i ämnena bild, teknik, slöjd, kemi, fysik, biologi och musik.

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Bedömningarna i detta beslut grundar sig på:

- 4 lektionsobservationer
- 1 gruppintervju med elever
- 1 gruppintervju med lärare
- En intervju med tillförordnad biträdande rektor
- Dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten.

Begreppslista för detta beslut:

- **Målspråk:** Begreppet "målspråk" används som en beteckning av det språk som eleverna är tänkta att lära sig. I den här granskningen är engelska målspråket.
- **Ämnesspråk:** Ämnesspråket är starkt präglat av ämnesspecifika termer och begrepp och tematiska mönster (nätverk av mening). Exempel på ämnesspråk är exempelvis ordet atmosfär i stället för det vardagliga ordet luft eller tempo i stället för det vardagliga uttrycket hur snabbt man springer. Ämnesspråket har ofta specifika språkkaraktärer, sina egna språkliga strukturer, texttyper och sätt att kommunicera.
- **Språkliga mål:** De språkliga förmågorna som exempelvis; berätta, beskriva, förklara, resonera, diskutera och ämnesspecifika begrepp, sambandsord och fraser, grammatiska mönster, strategier för att lyssna och läsa med förståelse, kan utgöra mål för undervisningen.
- **Modellerande arbetssätt:** Modellerande arbetssätt innebär att läraren steg för steg till exempel förklarar hur man tänker och vilka strategier man använder när man utför en uppgift eller skriver en text
- **Kodväxlar:** En term som används för att beskriva det fenomen där språkbrukare byter språk mitt i ett samtal eller en mening.
- **Tematiska mönster:** Ett nätverk av mening som binder samman termerna och begreppen i ett ämnesområde. Det tydliggörs då hur termer och begrepp hänger samman och hur språket används i ämnet.
- **Starkaste språk:** Elevernas starkaste språk avseende svenska eller engelska.
- **Alla språkliga resurser:** Eleverna får använda alla sina språkliga resurser utöver svenska och engelska.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

De samlade iakttagelserna från alla skolorna som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under vårterminen 2025.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Pilotskolan i Pilotkommun i följande utsträckning:

Undervisningen ger eleverna i låg utsträckning förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar.

- Lärarna behöver tillsammans planera och genomföra den språk- och ämnesintegrerade undervisningen så att samtliga ämnen innehåller fler språk- och ämnesintegrerade aktiviteter. Detta behöver anpassas efter elevernas individuella behov av stöd eller utmaningar.
- Lärarna behöver utveckla undervisningen så att eleverna kan utveckla ett adekvat ämnesspråk bland annat genom att problematisera ämnesspråket tillsammans med eleverna.

Rektorn arbetar i låg utsträckning för att undervisningen ska ge förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Rektorn behöver utveckla sin uppföljning och analys av undervisningen för att säkerställa att den genomförs utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet om språk- och ämnesintegrerad undervisning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **2 maj 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2024:634) i de handlingar som sänds in.

Uppgifter överlämnas till annan enhet

I samband med kvalitetsgranskningen har det framkommit uppgifter avseende trygghet och studiero i den engelskspråkiga undervisningen som ges i andra ämnen än språk som inte ryms inom ramen för denna kvalitetsgranskning. Uppgifterna har därför lämnats till den del av Skolinspektionen som arbetar med signalhantering och tillsyn.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive område.

I vilken utsträckning ger undervisningen eleverna förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?

Området handlar om hur lärarna planerar och genomför sin engelskspråkiga undervisning i syfte att ge eleverna förutsättningar att utveckla språk- och ämneskunskaper när den ges i andra ämnen än språk. Ytterligare handlar området om hur undervisningen är upplagd så att eleverna får förutsättningar att utveckla ett adekvat ämnesspråk, både på svenska och engelska. Slutligen handlar om rådet om hur lärarnas stöd till eleverna ges samt om undervisningen är anpassad till enskilda elevers behov.

Språk- och ämnesintegrerad undervisning (användning av målspråket i undervisningen)

Planering och genomförande av undervisning

Granskningen visar att i lärarnas planering och genomförande av undervisningen syns få tecken på att undervisningen utgår från kunskap om språk- och ämnesintegrerad undervisning. De språkliga målen, till exempel att eleverna får berätta, resonera eller förklara, beskrivs eller uttrycks inte av lärarna i planering eller i genomförande av undervisningen. Av granskningen framgår att det är vanligt att undervisningen till stor del består av lärargenomgångar med liten möjlighet till variation och dialog. I något ämne är undervisningen varierad och eleverna får lyssna på genomgång, beskriva ett händelseförlopp och resonera med varandra. Därutöver förekommer att eleverna får arbeta både enskilt, i par eller i grupp. Några lärare arbetar även genom att modellera hur uppgiften ska genomföras. Vidare kodväxlar lärare när de ska förklara ord och begrepp vid genomgång men också när lärare går runt i klassrummet efter att eleverna kommit igång med sitt arbete.

Till viss del består undervisningen av autentiska utgångspunkter på ett sätt som knyter an till elevernas erfarenheter och låter dem reflektera. Exempelvis kopplar lärare den teoretiska genomgången av färgen på salter när de uppvärms till hur fyrverkerier fungerar, eller att läraren kopplar

olika begrepp så som exempelvis konkav och konvex till olika linser och brytning. Det förekommer också, att eleverna får tillgång till nyckelord både på svenska och engelska i presentationer och vid genomgång. Dock saknas en tydlig tanke och struktur utifrån ett språk och ämnesintegrerat förhållningssätt där lärarna planerar, strukturerar och synliggör målspråket så att eleverna kan utveckla sitt lärande. Undervisningen har sin tyngdpunkt på de språkliga förmågorna lyssna, skriva och läsa med genomgångar och eget arbete. Det förekommer i liten utsträckning att eleverna övar på att tala, diskutera och resonera för en ökad förståelse. Även om det ibland förekommer så saknas det överlag tydliga strukturer, modeller och mönster i det arbetet för att stödja elevernas språk- och ämnesutveckling

Användning av elevernas språkliga resurser

Granskningen visar att eleverna ges möjlighet att använda både svenska och engelska i undervisningen och vid examinationer. Däremot uppmuntras, eller ges eleverna få möjligheter att använda sina samtliga språkliga resurser, exempelvis ett annat modersmål, för att både tillägna sig och uttrycka sina ämneskunskaper oavsett språk. Lärarna kan när eleverna arbetar på egen hand eller i par, låta eleverna kommunicera med varandra på det språk som eleverna behärskar bäst. Eleverna kan också skriva ord och begrepp på sitt modersmål men det är inte något som uppmuntras eller som används som ett verktyg för att tillägna sig språk- och ämneskunskaper. I undervisningen kan eleverna använda både svenska och engelska i kommunikation med lärarna även om det skiljer sig åt hur mycket svenska lärarna kan. Läromedel och undervisningsmaterial är till största delen på svenska och eleverna kan alltid välja svenska eller engelska som kommunikationsspråk i undervisningen. Vid Skolinspektionens observationer använder eleverna övervägande engelska i kommunikationen med lärarna men talar svenska i kommunikationen med varandra.

Utveckling av den språk- och ämnesintegrerade undervisningen

Granskningen visar att även om flera lärare reflekterar över den egna undervisningen så har fokus inte varit på att utveckla den språk- och ämnesintegrerade undervisningen. Lärarna träffas i olika sammanhang för planering, bedömning och kollegialt utbyte. Därutöver har skolenheten ett system, som syftar till att skyndsamt uppmärksamma tecken till oro eller elever som behöver utmanas. Det systemet innefattar dock inte att reflektera och utveckla undervisningen när den ges på engelska i andra ämnen än språk. Eleverna får till viss del ge återkoppling på undervisningen genom att de får frågor om hur de upplever lektionerna, eller att eleverna får svara på frågor efter ett område eller i de regelbundna utvärderingar som skolan gör. Det framgår inte av granskningen några exempel på att

eller hur lärarna använder sig av elevernas synpunkter i syfte att förändra och utveckla undervisningen.

Utveckling av ämnesspråket

Förutsättningar för att utveckla ämnesspråk

Granskningen visar att undervisningen ger eleverna vissa möjligheter att utveckla ett adekvat ämnesspråk på både svenska och engelska men att ämnesspråket inte synliggörs eller problematiseras i tillräcklig omfattning. Det varierar i vilken omfattning begrepp förklaras och problematiseras i undervisningen. Någon lärare problematiserar de ämnesspecifika begreppen och deras betydelse genom att sätta in dem i sammanhang för att konkretiseras eller diskuteras i undervisningen. På de lektioner som Skolinspektionerna observerat genomförs undervisningen i huvudsak på engelska eller helt på engelska. På några lektioner genomförs lektionen mestadels på engelska men lärarna kodväxlar när de gäller specifika ämnesbegrepp. Genomgående för undervisningen är att eleverna får del av ämnesspråket genom att lärarna har genomgång på engelska och eleverna kan ställa frågor på engelska eller i vissa fall på svenska. Dock kan eleverna ta del av digitala läromedel för att befästa begrepp på både engelska och svenska, eller på sitt starkaste språk. Om eleverna inte förstår kan lärarna översätta de ämnesspecifika begreppen till svenska och eleverna ställer också frågor om ords betydelse och mening. Eleverna använder sig av det språk de är mest bekväma med när de kommunicerar med varandra, vilket mestadels är svenska, men att de oftast använder sig av målspråket när de interagerar med lärarna. Det är få moment i undervisningen där eleverna får tillfälle till muntlig interaktion för att på så sätt kunna utveckla ämnesspråket. Vidare visar granskningen att det finns begränsningar för eleverna att utveckla både svenskan och engelskan där lärarens kunskap kring språken är begränsade.

Koppling till styrdokument och användande av undervisningsmaterial

Granskningen visar att undervisningen har en tydlig koppling till läroplan och kursplaner. Rektorn säkerställer att undervisningen utgår från läroplanen med tillhörande kursplaner genom att ta del av lärarnas planeringar samt via både planerade och oplanerade lektionsbesök. Vidare framkommer att läromedel finns tillgängligt på svenska samt till stöd finns ett interaktivt läromedel med filmer och bildstöd som förklarar ett och samma område inom ämnet på olika språk och med textning på engelska eller svenska. Därtill kan eleverna få området beskrivet på de vanligaste förekommande utomnordiska språken. Lärarna presenterar lektionsmålet i början på varje lektion och lektionsplaneringarna finns tillgängliga för eleverna på den digitala lärplattformen på både svenska och engelska. Det är tydligt för eleverna vad de ska lära sig och vad som krävs för ett visst betyg. För olika arbetsområden och ämnen finns planeringar på den

gemensamma digitala plattformen med hänvisningar till läroplan och kursplan.

Lärarstöd och individanpassning av undervisningen

Granskningen visar att undervisningen innehåller få stöttande moment för att främja elevernas utveckling av språk- och ämneskunskaper och att undervisningen anpassas i låg grad efter elevernas förmågor och behov. Merparten av stöd och individanpassning som sker i undervisningen är i första hand riktat mot att eleverna ska utveckla ämneskunskaper. Något tydligt stöd när det gäller de språkliga delarna framgick inte vid de lektionsobservationer som gjordes. Det förekommer få stödstrukturer i undervisningen som är anpassade efter elevernas individuella förmågor och behov. Undervisningen genomförs på samma sätt oavsett de olika behoven i elevgruppen. I vissa ämnen och klassrum finns det visserligen ämnesspecifika begrepp på både svenska och engelska men det framkommer inte att lärarna tillsammans med eleverna arbetar aktivt med dessa ord eller begrepp. Inte heller framkom att lärarna fokuserar på strategier för att eleverna ska utveckla de olika språkliga förmågorna, läsa, skriva, lyssna och tala på målspråket inom ämnena. Lärarna undervisar på målspråket och eleverna svarar på det språk de är mest bekväma med. Visserligen förekommer att lärare modellerar och det finns tillgång till multimodala resurser men det förekommer i låg grad att eleverna får formulera sig på sitt starkaste språk för att sedan formulera på svenska/engelska. Det framkommer att det skiljer mycket mellan hur de olika lärarna gör, några pratar och förklarar alla ord på svenska medan några pratar bara engelska, men med lite översättningar och om elever inte förstår får de i vissa fall ta reda på det på egen hand. Det förekommer att elevernas förkunskaper efterfrågas i vissa ämnen. Exempelvis fick elever berätta vad de kunde om syror och baser i sin vardag. Ett annat exempel handlar om elevernas kunskaper inledningsvis testas inför ett arbetsområde för att avslutningsvis göra samma test och på så sätt synliggöra vad eleverna lärt sig. Eleverna får ge feedback på hur undervisningen genomförs via enkäter men det framkommer att lärarna tar i liten grad tillvara elevernas synpunkter för att utveckla undervisningen och för att ge stöd och anpassningar.

Tillåtande klassrumsklimat

Granskningen visar att lärarna som undervisar på engelska i andra ämnen än språk till viss del arbetar för att skapa ett tillåtande klassrumsklimat men att det varierar huruvida lärarna uppmuntrar eleverna att producera och interagera på målspråket. Det finns skillnader mellan de olika klasserna och de olika lärarna hur väl det fungerar när det gäller trygghet och studiero. Det framkommer att på de flesta lektioner ges både flickor och

pojkar talutrymme men då det är fler pojkar i någon klass kan det av eleverna upplevas som orättvist om vem som får mest talutrymme. Vidare framkommer att eleverna trivs och att de för det mesta känner sig trygga i undervisningen. Dock framkommer att det har hänt att elever skriker och kastar stolar omkring sig på lektionerna. Vid observerade lektionsobservationer framkommer att elever ägnar sig en stor del åt annat än lektionsinnehållet. Exempelvis att eleverna inte lyssnar när läraren har genomgång och periodvis överröstas lärarens röst av elevernas samtal vilket resulterar i att eleverna ställer frågor om vad och hur de ska göra. Vidare observeras hur elever går ut och in från klassrummen och vid ett tillfälle kommer en personal tillbaka med en av eleverna som lämnat klassrummet. Det är också elever utanför klassrummet som stör eleverna genom glastrutorna och genom att knacka på dörren. Det förekommer nedsättande ord och att de tar saker från varandra som hör till arbetsuppgiften. Det varierar om det är lärarna som bestämmer elevernas placering i klassrummet eller vem de ska arbeta med. Under en lektion lämnar cirka en tredjedel av klassen klassrummet för att istället sitta i ett intilliggande rum och arbeta. Det framkommer att eleverna mestadels känner sig trygga med att prata engelska men det beror på hur mycket lärarna uppmuntrar eleverna att prata engelska. Det finns elever som pratar mest svenska och de flesta lärarna uppmuntrar eleverna att fråga om de inte förstår och att det är okej att svara fel.

Identifierade utvecklingsområden

För att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att antal utvecklingsarbeten behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver tillsammans planera och genomföra den språk- och ämnesintegrerade undervisningen så att samtliga ämnen innehåller fler språk- och ämnesintegrerade aktiviteter. Detta behöver anpassas efter elevernas individuella behov av stöd eller utmaningar.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att i genomförandet av undervisningen syns få tecken på att lärarna planerar och genomför undervisningen utifrån kunskap om språk- och ämnesintegrerad undervisning som både stöttar och utmanar eleverna i deras lärande och utveckling. Även om lärarna arbetar aktivt vad gäller exempelvis begrepp på både engelska och svenska så behöver eleverna erbjudas fler tillfällen till aktiv produktion av målspråket och möjligheter att mer systematiska träna och utveckla sin muntliga förmåga. Om eleverna inte uppmuntras och

utmanas att uttrycka sig verbalt ofta, i olika typer av sammanhang och på flera olika sätt, riskerar de att bli hämmade i sin muntliga utveckling av målspråket.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna, under ledning av rektorn, finner metoder eller strukturer att på ett systematiskt sätt träna elevernas skriftliga och muntliga förmåga på målspråket och att lärarna ser till att muntlig produktion och aktivt deltagande är stående inslag på varje lektionstillfälle. Dessa metoder och strategier behöver ta avstamp ur en medvetenhet om de språkliga perspektiven i undervisningen oavsett ämne och kopplas till undervisningens mål och syfte. Undervisningen oavsett ämne behöver synliggöra den språkliga dimensionen. I sammanhanget är det viktigt att se till att både pojkar och flickor erbjuds lika möjligheter att delta samt att lärarna anpassar undervisningen efter elevernas individuella behov av stöd eller utmaningar.

- Lärarna behöver utveckla undervisningen så att eleverna kan utveckla ett adekvat ämnesspråk bland annat genom att problematisera ämnesspråket tillsammans med eleverna.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att i genomförandet av undervisningen syns få tecken på att de ämnesspecifika begreppen sätts in i sammanhang för att konkretiseras, exempelvis genom att utgå från elevernas förkunskaper och sammanhang kända för dem. Även om lärarna arbetar aktivt vad gäller exempelvis begrepp på både engelska och svenska så behöver eleverna erbjudas fler tillfällen till att problematisera ämnesspråket och inte enbart fokusera på begrepp och terminologi i sig. Eftersom ämnesspråkets specifika karaktär inte synliggörs i alla ämnen och det förekommer få metoder som syftar till att stötta elevernas språkutveckling, finns en risk att elevernas ämnesspråk på såväl svenska som engelska inte utvecklas i tillräcklig omfattning.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna, under ledning av rektorn, utvecklar det språkutvecklande arbetssättet så att undervisningen innehåller fler metoder och strategier som stödjer elevernas förmåga att tillägna ämnesspråket på både engelska och svenska. Dessa metoder och strategier behöver ta avstamp ur en medvetenhet om ämnesspråkets specifika karaktär och kopplas till undervisningens mål och syfte. En framkomlig väg kan vara att lärarna konstruerar ämnesspecifika texter tillsammans med eleverna så att både ämnesspecifika begrepp och tematiska mönster tydliggörs både på svenska och engelska.

I vilken utsträckning arbetar rektor för att undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?

Området handlar om hur rektorn följer upp och analyserar den engelskspråkiga undervisningen i andra ämnen än språk för att försäkra sig om att den möter elevernas behov för att sedan styra insatser mot de behov som finns. Ytterligare handlar området också om att rektorn säkerställer att undervisningen utgår ifrån läroplanen samt aktuella kurser samt att rektorn ger tid och förutsättningar för samverkan mellan lärare för att planera och utveckla den språk- och ämnesintegrerade undervisningen. Samverkan kan också ske mellan skolor.

Uppföljning och insatser för att främja elevers utveckling av ämnes- och språkkunskaper

Granskningen visar att rektorns uppföljning och analys av den undervisning som ges på engelska i andra ämnen än språk inte ger tillräcklig kunskap för att kunna dra slutsatser om huruvida den möter elevernas behov, lärarnas förutsättningar och om den genomförs utifrån kunskap om språk- och ämnesintegrerad undervisning. Av detta följer att rektorn inte heller kan initiera insatser som möter skolenhetens behov. Rektor har inte särskilt följt upp om undervisningen som ges på engelska i andra ämnen än språk om den genomsyras av ett språk- och ämnesutvecklande arbetssätt. Visserligen startades en ämnesgrupp med aktuella lärare som undervisar på engelska i andra ämnen än språk under vårterminen för att de skulle kunna byta erfarenheter med varandra, men det har endast varit en sammankomst. Rektor har inte heller gett någon fortsatt ledning i hur detta arbete ska omsättas i praktiken. Rektor följer upp verksamheten genom att ta del av lärarnas planeringar, genomför lektionsobservationer samt genom medarbetarsamtal. Rektor försäkrar sig om att undervisningen utgår från läroplanens krav och andra styrdokument genom lektionsobservationer, lektionsplaneringar och genom att alla lärare får information om styrdokumentet via skolans lärplattform och på olika sammankomster. Vidare har rektorn kännedom om lärarnas kunskaper i såväl svenska som engelska och hur detta påverkar den del av undervisningen som ges på engelska i andra ämnen än språk på skolan.

Lärarna uppmanas och ges tid för att läsa in svenskan eller kompetensutveckla sin engelska, utifrån huvudmannens riktlinjer.

Förutsättningar för planering och samverkan

Granskningen visar att rektorn ger de lärare som undervisar i engelska i andra ämnen än språk vissa förutsättningar för att samverka men att samverkan inte på ett tydligt sätt främst syftar till att planera och samverka utifrån ett språk- och ämnesintegrerat perspektiv. Rektorn har visserligen startat en arbetsgrupp för lärarna som undervisar i engelska i andra ämnen än språk men det arbetet har avstannat. Lärarna samverkar i arbetslagen där det ingår lärare med svensk lärarutbildning som kan planera tillsammans med lärare med utländsk examen. I lärarlaget sker kollegialt utbyte och kunskapsöverföring exempelvis vid gemensamma sambedömningstillfällen och pedagogiska planeringar. Lärarna arbetar även i ämnesgrupper där de ges möjlighet att samverka kring planeringen av ämnet över flera årskurser samt kring den mer detaljerade planeringen av undervisningen. Det framkommer att den samverkan som sker är på ett allmändidaktisk plan och inte kring språk- och ämnesutveckling.

Identifierat utvecklingsområde

För att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver utveckla sin uppföljning och analys av undervisningen för att säkerställa att den genomförs utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet om språk- och ämnesintegrerad undervisning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte följer upp att den engelskspråkiga undervisningen ger eleverna förutsättningar att utveckla såväl språk- som ämneskunskaper. Även om rektorn följer upp kunskapsresultaten och ser till att lärarna utgår från aktuell läroplan och andra styrdokument samt gör lektionsobservationer så uppmärksammar inte rektorn om den engelskspråkiga undervisningen genomsyras av ett språk- och ämnesutvecklande arbetssätt. På grund av detta har rektorn heller inte kunnat initiera relevanta insatser för att utveckla undervisningen så att den svarar mot elevernas behov.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn säkerställer att ett språk- och ämnesintegrerat arbetssätt används i den engelskspråkiga undervisningen när den ges i andra ämnen än språk. Exempelvis att rektorn ser till att den grupp som startade under vårterminen där lärarna som undervisar på engelska i andra ämnen än språk ges möjlighet att samverka utifrån ett

språk- och ämnesdidaktiks perspektiv. Därutöver bör rektorn följa upp och kartlägga att undervisningen är anpassad utifrån elevernas behov. Denna uppföljning kan bland annat omfatta en kartläggning av vilka språk- och kunskapsutvecklande metoder som förekommer i olika delar av undervisningen, elevgruppers sammansättning och skilda behov samt lärarnas förutsättningar utifrån behörighet, språkkunskaper och tidigare erfarenheter av att arbeta språkutvecklande.

På Skolinspektionens vägnar

2024-10-30

2024-10-30

X Lena Knutsson

X Gunilla Feiff

Beslutsfattare
Signerat av: Lena Knutsson

Föredragande
Signerat av: Gunilla Feiff

I ärendet har även utredare Daniel Nilsson deltagit.

Bilagor

Bilaga 1: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Granskningen syfte

Syftet är att granska om undervisningen ger eleverna möjlighet att utveckla såväl språk- som ämneskunskaper i aktuellt ämne på både svenska och engelska.

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan/verksamheten uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Granskningens frågeställningar

För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

1. I vilken utsträckning ger undervisningen eleverna förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?
2. I vilken utsträckning arbetar rektor för att undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?

Kvalitetskriterier

Språk- och ämnesintegrerad undervisning

Kvalitetskriteriet handlar om hur lärarna planerar och genomför undervisningen utifrån ett språk- och ämnesintegrerat arbetssätt. I undervisningen finns flera språk- och ämnesintegrerade aktiviteter där eleverna också kan ges möjlighet att använda sina starkaste språk som en resurs. Lärarna reflekterar över sin undervisning där lärarna är lyhörda för elevers och kollegors feedback.

Utveckling av ämnesspråket

Kvalitetskriteriet handlar om att elever behöver ges utrymme att utveckla och arbeta med att kommunicera på målspråket, trots att de inte kan det fullt ut eller har ett begränsat ordförråd. Läromedel och annat

undervisningsmaterial utgår ifrån våra styrdokument och är anpassade till eleverna.

Lärarstöd och individanpassning av undervisningen

Kvalitetskriteriet handlar om dels om hur lärarna stöttar eleverna för att främja deras utveckling av såväl språk som ämneskunskaper. Lärarna ger eleverna stöd både på grupp- och individnivå samt anpassar undervisningen efter enskilda behov och förutsättningar. Eleverna har möjlighet att använda sitt starkaste språk om målspråket inte räcker till. Lärarna arbetar för ett tillåtande klimat i klassrummet där eleverna vågar att pröva.

Förutsättningar för planering och samverkan

Kvalitetskriteriet handlar om hur rektorn skapar goda förutsättningar för lärarna att kunna planera och samverka kring den språk – och ämnesintegrerade undervisningen både inom skolan och mellan skolor.

Uppföljning och insatser för att främja eleverna utveckling av ämnes-och språkkunskaper

Kvalitetskriteriet handlar om hur rektorn följer upp och analyserar den engelskspråkiga undervisningen i andra ämnen än språk för att försäkra sig om att den möter elevernas behov för att sedan styra insatser mot de behov som finns. Kvalitetskriteriet handlar också om att rektorn säkerställer att undervisningen utgår ifrån den svenska läroplanen samt aktuella kurser.

Bilaga 2: Författningsstöd

Statens skolinspektion får efter ansökan, enligt **skolförordningen** (2011:185), besluta att en huvudman får anordna delar av undervisningen på engelska för andra elever än sådana som vistas i Sverige under en begränsad tid, om

1. undervisningens innehåll och utformning säkerställer att eleverna får tillräckliga kunskaper i svenska för att uppfylla betygskriterierna i samtliga ämnen,
2. de lärare som undervisar på engelska uppfyller kraven enligt 2 kap. 13 § eller 17 § första stycket 1 skollagen (2010:800), och
3. utbildningen håller god kvalitet (9 kap. 18 § skolförordningen). Under den sammanlagda tid som en elev får engelskspråkig undervisning enligt 18 § får högst hälften av undervisningen ges på engelska (9 kap 19 § skolförordningen).

I **skollagen** anges att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen). Utbildningen inom skolväsendet ska vidare vara likvärdig (1 kap. 9 § skollagen). Alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål (3 kap. 2 § första stycket skollagen). Som utgångspunkt får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen (2 kap. 13 § första stycket skollagen). Utan att uppfylla kraven i 13 § får lärare dock bedriva annan undervisning på ett visst främmande språk än språkundervisning om de har en utländsk lärarutbildning som motsvarar en svensk lärarexamen och kompetens att undervisa på det främmande språket (2 kap. 17 § första stycket 1 skollagen). Den som ska bedriva undervisning som avses i 17 § får även anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning (2 kap. 20 § fjärde stycket skollagen). I **förfaranden** anges att det är huvudmannen som avgör om en lärare uppfyller kraven enligt 17 § skollagen (prop. 2010/11:20 s 40). I förfaranden anges vidare att det är av största vikt att lärare i svenska skolor, även om skolorna har en språklig inriktning, lär sig det svenska språket så snart som möjligt eftersom detta är nödvändigt dels för att läraren ska kunna tillskansa sig den kunskap som behövs om de styrdokument som gäller för det svenska skolväsendet, dels för att läraren fullt ut ska kunna stödja eleverna i deras lärande (prop. 2009/10:165 s. 267).

Enligt **språklagen** [2009:600] har det allmänna ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas (6 § språklagen).

I **läroplanen** anges att språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga (Lgr 22 Skolans uppdrag).

Av **skollagen** följer att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor (2 kap. 9 § första stycket skollagen). Enligt **läroplanen** har rektorn ett särskilt ansvar bland annat för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen (Lgr 22 2.8 Rektorns ansvar).

En lärare har enligt **skollagen** ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap. 15 § skollagen). Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven bland annat utvecklas efter sina förutsättningar, stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling (Lgr 22 2.2 Kunskaper).